

Den Haag, 19 maart 2023.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van TK en EK,

Nu de provinciale verkiezingen weer achter de rug zijn, en de 'moeilijke discussies en dossiers' in hernieuwd daglicht wacht op voortgezette behandeling, vraag ik uw aandacht voor het beleidsterrein 'koninkrijksrelaties'. Immer, in termen van omvang en importantie is het misschien een enigszins desolaat beleidsterrein maar ook in Caribisch Nederland (i.c. Bonaire, Sint Eustatius en Saba) wonen ook mensen, Nederlanders om precies te zijn.

Als het gaat om het kiezen voor hom of kuit valt het op dat dit kabinet geregeld van verschillende walletjes wil eten waartoe zgn. 'geitenpaadjes' worden bewandeld. Meer dan eens blijkt deze exploratie niet succesvol en het enige dat dan wordt bereikt is een nog steeds onopgelost probleem dat weer langer moet wachten op een (echte) oplossing; vaak een keuze die als een hete aardappel verder in de tijd naar voren geschoven wordt.

Als ik lees over Caribisch Nederland - bijvoorbeeld in de bundel "In dienst van het recht", het artikel *Samenleven in het Koninkrijk. Living apart together? De toetreding van Bonaire, Sint Eustatius en Saba tot het land Nederland vanuit rechtshistorisch perspectief*¹ uit juni 2017, met name de laatste pagina's: "4. Afsluiting" - dan lees ik dat bij de benoeming van deze nieuwe Openbare Lichamen eveneens geworsteld is met de vorming ervan. Ik citeer uit aangehaald artikel: *een hybride toetreding, gekenmerkt door een merkwaardige mengvorm van twee ongelijksoortige benaderingen: integratie en associatie.*

De geboorte van de Openbare Lichamen vond plaats op 10 oktober 2010. In 2015 was er de evaluatie van de vorming van Caribisch Nederland door de Commissie Spies die onder meer vaststelde dat de armoede gegroeid was. En nu is het 2023 en nog steeds zijn de verschillen tussen Caribisch Nederland en Europees Nederland groot (in het algemeen ten nadele van Caribisch Nederland).

Graag wil ik u voorleggen dat de geringe voortgang die wordt geboekt bij de ontwikkeling van Caribisch Nederland veelal is terug te voeren naar het hinken op twee gedachten als hiervoor geduid. De Raad van State heeft bij gelegenheid van de invoering van de Openbare Lichamen opgemerkt: *Uit het bijzondere karakter van de staatsrechtelijke positie en de specifieke kenmerken volgt al dat de Nederlandse wet niet onverkort zal kunnen worden toegepast voor de drie geassocieerde eilanden, al zal dit na een overgangperiode wel de hoofdregel moeten zijn.* Dertien jaar na het ontstaan van de drie Openbare Lichamen is vooralsnog onduidelijk wanneer genoemde 'hoofdregel' gestalte zal gaan krijgen. Met andere woorden: het kabinet blijft maar vooruitschuiven...

Graag wil ik via uw Commissie er bij het kabinet op aandringen werk te maken van de hiervoor geduide 'hoofdregel'. Verklaar alle wetten zoals die vigerend zijn in Europees Nederland van toepassing in Caribisch Nederland met inachtneming van de uitzonderingspositie die elk van de drie eilanden kan innemen op grond van artikel 132a lid 4 van de Grondwet. Stel daarbij als voorwaarde

¹ Zie https://www.jhtml.nl/statia/bibliotheek/InDienstvanhetRecht_VandenBerg.pdf

dat motivatie voor deze uitzonderingen (namelijk wezenlijk van Europees Nederland onderscheidende omstandigheden) specifiek in deze eilandelijke wetten worden benoemd *én* dat deze uitzonderingen in overleg (tussen Europees Nederland en - de Eilandsraad van - het betreffende eiland) wordt overeengekomen.

Sowieso moet een goed voorlichtings-/begeleidingsteam klaarstaan om dit traject te begeleiden. Dit vanwege de kennisachterstand die de eilanden nu eenmaal hebben ten opzichte van de veelal geharnaste departementen in Den Haag. Een geruime tijd wordt voorzien om te identificeren dat specifieke wet- of regelgeving benodigd is voor één of meer van deze drie eilanden.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593 RD Den Haag.
T +31 6 31 79 58 57 (t.b.v. SMS en WhatsApp)
E jhtm.nl@gmail.com
W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman*

Nawoord: In reactie op recente ontwikkelingen, vier opmerkingen van diverse aard,

1. Ik lees van het mogelijk ronselen van stemmen dat zou hebben plaatsgevonden op Sint Eustatius. Alvorens daar al te oordelend/beschuldigend over te doen is het misschien goed om te bedenken welke rol de toeleveringsbedrijven in de agrarische sector hebben gehad en de rol die politici daarbij hebben gespeeld, bij de *veni vidi vici* ontwikkelingen van de BBB.
2. Ik lees dat het Openbaar Lichaam van Sint Eustatius beroep aantekent bij het vonnis betreffende de schadeloosstelling van de hoteleigenaar als gevolg van het risico van schade door erosie aan het Orange Bay hotel (inkomstenderving als gevolg van gedwongen sluiting). Is dat niet een beetje hypocriet wanneer het Openbaar Lichaam eerst de rapporten die wijzen op dit risico niet deelt met het publiek? Elke waarnemer kan hierbij bedenken dat waar het Openbaar Lichaam eerst risico's onderkent (en 'dus' de rapporten verdonkeremaant) nu ineens diezelfde risico's lijkt te bagatelliseren en van geen enkele prins enig kwaad wil weten.
3. In dit briefje wordt nadruk gelegd op wet- en regelgeving, terwijl uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid onderkend worden als de achilleshiel bij deze operatie. Dat geldt echter aan beide zijden van de oceaan. Immers, niet alleen in Bonaire is er de Chogogo-casus, ook in Sint Eustatius is er het Golden Rock resort waarbij het niet verlenen of antedateren van vergunningen en weggijken bij overtredingen eerder regel was dan uitzondering. En dit alles is zeer bekend bij de Haagse politiek, met name in CDA-kringen.
4. Zonder de indruk te wekken uitputtend te zijn in mijn waarnemingen, merk ik in elk geval op dat het inspectierapport *met bijlagen* uit 2018 (over het functioneren van het ziekenhuis in Sint Eustatius) is weggehaald van de website van het ziekenhuis (alsook bij die van MinVWS). Transparantie is gewoonweg geen sterk punt van de autoriteiten van Sint Eustatius (evenmin van die van MinVWS).